

KIRKENS
BYMISJON

ÅRSMELDING 2021:

Nadheim og Lauras hus

Årsmelding 2021:
Nadheim og Lauras hus

Kirkens Bymisjon, Nadheim
Norbygata 45, 0190 Oslo
Telefon 22 05 28 80
kirkensbymisjon.no/nadheim

Innhold

---

1. Forord	4
------------------	---

---

2. Organisering av virksomheten	5
--	---

---

3. Nadheim	6
3.1 Hvem er vi og hva gjør vi?	6
3.2 Gjennomførte tiltak og statistikk i 2021	8
3.3 Aktuell tematikk	15

---

4. Lauras hus	18
4.1 Hvem er vi og hva gjør vi?	18
4.2 Gjennomførte tiltak og statistikk i 2021	21
4.3 Aktuell tematikk	23

Notehenvvisninger	26
-------------------	----

---

1. Forord

2021 har i likhet med 2020 vært et år der både Nadheim og Lauras hus har vært preget av pandemi. Smittevern og restriksjoner har påvirket drift og stab, og også målgruppa vår. Likevel har vi holdt åpent hele året, og har lagt fokus på oppsøkende arbeid og individuelt oppfølgingsarbeid.

Nadheim har møtt store behov knyttet til råd og veiledning hos de vi treffer. Bortfall av inntekt, reiserestriksjoner og uklarhet rundt smittevernregler for de som selger sex førte til økt usikkerhet og uforutsigbarhet for mange. På et tidspunkt vinteren 2020/2021 hadde politiet i Oslo stort fokus på prostitusjonsmiljøene, og flere erfarte å bli bortvist. Nadheim løftet vår bekymring for denne praksisen inn mot justismyndigheter. Vi deltok og i utarbeidelsen av en smittevernveileder sammen med andre sentrale aktører på vårt felt.

For Lauras hus har pandemien påvirket beboeres livssituasjon; det har vært en tilværelse preget av beredskap, og med begrensninger i aktiviteter og fellesskap. Det er lite som har skjedd med beboernes oppholdssaker, vi synes å merke en tregheit i systemene. Lauras hus har opprettholdt et sterkt fokus på ivaretagelse av beboeres psykiske helse, gjennom tett kontakt mellom stab og beboere.

Vi har i 2021 styrket vårt samarbeid med Kirkens Bymisjons tiltak i Trondheim, Stavanger og Bergen, på prostitusjons- og menneskehandelsfeltet, og utviklet vår rolle som nasjonal aktør. Vi har etablert faglige nettverk, og landet en prosess om å bytte til ett felles navn. I møte med en brukergruppe som er mobil, og som beveger seg mellom ulike byer i landet, vil dette bidra til et mer enhetlig og tilgjengelig tjenestetilbud.

Nadheim fylte 40 år i 2021. Mye har skjedd på vårt felt, både når det gjelder metodikk i arbeidet og hvem arbeidet retter seg mot. Fra å være et kvinnetiltak som jobbet oppsøkende på gata i Oslo og hovedsakelig traff kvinner med rusutfordringer, er vi i dag et tilbud til alle kjønn, vi jobber oppsøkende på internett og institutter, og de fleste vi treffer har migrasjonsbakgrunn.

Laura Nadheim er en av Kirkens Bymisjons pionærer. Hun vandret i Oslos gater, blant de mest utsatte, mer enn 250 netter i året i nesten 40 år. Hun var modig, og med et ukuelig engasjement satte hun ord på den urett hun så – og som vi fortsatt ser – blir begått når mennesker møtes med avsky, fordømmelse eller kontroll. Laura Nadheim hadde evnen til å endre tilnærming; da «gatepikene» ble til «good time girls» på restauranter, endret hun sin metodikk. Da hun tok hjem Eva som var født gutt, gjorde hun ikke forskjell, men støttet uten fordømmelse. Vi har møtt og møter mange som Eva; de som ikke passer inn i begreper om normalitet, og vi har erfart hvor viktig det er at vi har evnen til å endre oss i hvordan vi utøver vårt arbeid. I dag er det oppsøkende arbeidet på nett og på institutter et eksempel på dette. Vi er stolte av å videreføre 40 års historie og engasjement på vårt felt, og av å bære navnene Lauras hus og Nadheim videre.

2. Organisering av virksomheten

Virksomheten Nadheim består av to avdelinger:

Nadheim

på Grønland i Oslo er et lavterskel hjelpetiltak for personer som selger eller har solgt seksuelle tjenester.

Luras hus

er et bo- og oppfølgingstilbud for personer ansatt utsatt for menneskehandel og deres barn, der prostitusjon er vanligste utnyttelsesform.

I tillegg til prostitusjon som fellesnevner, har avdelingene også til felles at de jobber med mennesker i utsatte livssituasjoner der flere grunnleggende behov ikke møtes.

Daglig drift på Nadheim og Luras hus gjøres i hovedsak uavhengig av hverandre.

Avdelingene har hver sin stab, budsjetter og avdelingsplaner. Samtidig er samarbeidet tett mellom avdelingene på flere områder, blant annet på kompetanseutveksling, administrasjon og ledelse. Virksomhetsleder på Nadheim har det overordnede ansvaret for begge avdelingene.

3. Nadheim

3.1 Hvem er vi og hva gjør vi?

3.1.1 Nadheims målgruppe

Nadheims målgruppe er personer som selger eller har solgt seksuelle tjenester, og som har ønske om og behov for bistand fra et hjelpeapparat. Våre tilbud er åpne for alle over 18 år, uavhengig av kjønn, nasjonalitet eller rettighets- og oppholdsgrunnlag.

På massasjeinstitutter retter vi oss også mot personer som er utsatt for ufrivillig overgang til å selge seksuelle tjenester.

Vårt primære nedslagsfelt er personer som oppholder seg i Oslo-området. Fordi mange som selger seksuelle tjenester reiser rundt til ulike byer i landet, og til ulike land i Europa, har vi likevel også et nasjonalt element i arbeidet vårt.

Majoriteten av Nadheims brukere er kvinner, men vi møter og bistår også flere menn og personer med andre kjønnsuttrykk. Noen bruker Nadheim over mange år, mens andre bistår vi i korte perioder av gangen.

Nadheims målgruppe er stor og selvfølgelig også heterogen, med et stort spenn av nasjonaliteter og behov representert. Målgruppa har også ulik tilknytning og rettigheter til bistand fra offentlige tjenester i Norge.

Felles for mange vi er i kontakt med, er likevel at de på ulike måter lever i sårbare livssituasjoner, til tross for at de på mange områder også er ressurssterke. Ofte er voldsutsattheten stor, helseutfordringene komplekse, inntektsgrunnlaget sårbart, forsørgerbyrden høy, bosituasjon dårlig, tilknytningen til velferdssamfunnet lav og kjennskapet til tilgjengelige hjelpetilbud svak.

3.1.2 Nadheims kjernevirksomhet

Nadheim rundet i 2021 hele 40 års drift, og er Norges eldste tiltak på prostitusjonsfeltet.

Vi er et lavterskel hjelpetiltak, og alle våre tilbud er gratis. Personer som ønsker det, kan være anonyme i møte med oss. Vi har åpent alle hverdager fra kl. 09.00–16.00, for både drop-in, individuelle avtaler og ulike aktiviteter.

Nadheims kjernevirksomhet

Oppsøkende arbeid

Nadheim skal gjennom oppsøkende arbeid på ulike arenaer etablere kontakt med personer som selger seksuelle tjenester, avdekke behov, gi informasjon og dele ut preventivt utstyr.

Oppfølging

Nadheim skal tilby bred sosialfaglig oppfølging basert på individuelle ønsker og behov, og vi skal henwise, følge til og samarbeide med andre instanser der det er ønskelig og mulig. Vi skal også ha relevante gruppe- og miljøtiltak på huset, og jevnlig gjennomføre aktuelle prosjekter.

Påvirkning og kompetanseutveksling

Gjennom påvirkning, samarbeid, medvirkning og kompetanseutveksling skal Nadheim løfte utfordringer og muligheter personer med erfaring fra salg av seksuelle tjenester opplever i det norske samfunnet. Sammen med målgruppa skal vi jobbe for at de blir involvert og hørt i beslutninger som berører dem selv, og vi skal jobbe for å påvirke prosesser på vårt fagfelt.

3.1.3 Nadheims ansatte

I 2021 hadde Nadheim ni årsverk fordelt på elleve ansatte i løpet av året; ti kvinner og én mann.

Staben har bred fagbakgrunn som blant annet inkluderer sosionomer, sykepleier, fysioterapeut, sosialantropolog og samfunnsviter, og mange har utdanning på mastergradsnivå eller relevant videreutdanning. Språk- og kulturkompetansen er god, og imellom oss snakker vi flytende thai, spansk, italiensk og bulgarsk i tillegg til norsk og engelsk.

Frivillige

Tilknyttet Nadheim har vi også en gjeng engasjerte og flinke frivillige ansatte, som særlig bistår i gjennomføringen av miljøtiltak. I 2021 var dette fem personer; et lavere antall enn normalt på grunn av pandemien. De frivillige følges opp av en egen koordinator i staben.

3.1.4 Nadheims økonomi

Nadheims samlede utgifter var i 2021 på drøyt 8,7 millioner kroner, herav 74 % lønnsutgifter.

Nadheim finansieres både av egen organisasjon og av eksterne midler. 45 % av Nadheims totale drift i 2021 ble finansiert av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo; en liten nedgang sammenlignet med tidligere. Største offentlig tilskuddsgivere er Justis- og beredskapsdepartementet og Helsedirektoratet, men vi mottok og viktige driftstilskudd fra Velferdsetaten Oslo kommune og prosjekttilskudd fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. I tillegg mottok vi noe støtte fra Eckbos legat.¹

3.2 Gjennomførte tiltak og statistikk i 2021

3.2.1 Oppsøkende arbeid

Nadheim jobbet i 2021 oppsøkende på tre ulike arenaer; på internett, på gate og på massasjeinstitutter.²

På internett

Oppsøkende på nett

- Teamet: Fire sosialkonsulenter med spansk, italiensk, bulgarsk og thai språkkompetanse.
- Hatt størst fokus på å ringe kvinner som annonserer på RealEscort.³ Følger opp med informasjon i etterkant på sms, chat etc.
- Ca. 42 vakter er gjennomført, og 395 kontakter oppnådd.
- 61 % av kontaktene oppga at de var fra Europa (primært Øst-Europa), 22 % fra Asia (primært Thailand), 15 % fra Latin Amerika.

Reiserestriksjoner i både Norge og verden for øvrig gjorde at få nye personer kom til Oslo for å selge seksuelle tjenester første halvdel av 2021. I samme periode var også politikontroller i Oslo en medvirkende faktor til at flere reiste ut av landet eller til andre norske byer. Med gjenåpning av landegrenser fra sommeren av 'normaliserte' situasjonen seg gradvis igjen, med f.eks. en tredobling i annonser for kvinner på RealEscort fra juni til desember.

Vi så i år igjen at sexsalg på nett til en viss grad påvirkes av konjunkturer i Europa, og at mange som kommer til Norge for å selge seksuelle tjenester gjør det i takt med økonomiske utfordringer i andre land. Dette har i 2021 vært tilfelle for blant annet flere spansktalende personer, og kvinner fra ulike land i Øst-Europa.

Videre har vi i 2021 vært i kontakt med flere rumenske kvinner på nett enn før.

Mange snakker italiensk, og vi ser tegn til at flere er organisert eller kontrollert. Samtidig har det vært relativt få annonser for bulgarske kvinner. Til tross for pandemien og reiserestriksjoner, har det derimot vært jevn tilstedeværelse av annonser for russiskspråklige kvinner året igjennom. Majoriteten av disse organiseres gjennom russiske byråer, og er vanskelig å komme direkte i kontakt med i oppsøkende arbeid.

Vi har og innrykk av at det til tider har vært økt tilstedeværelse på eskortesider av personer med migrantbakgrunn som bor fast i Norge og som har annet arbeid, men som annonserer i perioder hvor de har behov for inntekt. Flere annonserer også for første gang, blant annet thailandske kvinner.

Andre forteller om økt bruk av profiler på blant annet OnlyFans i 2021.

På massasjeinstitutter

Oppsøkende på institutter

- Teamet: To sosialkonsulenter med thai språk- og kulturkompetanse.
- Besøkte 89 institutter i Oslo-området løpet av 22 vakter.
- Møtte 122 personer. 37 av disse mottok oppfølging.

Oppsøkende arbeid på institutter har også i 2021 vært noe preget av pandemien, hvor vi av smittevernhensyn ikke har kunnet gå inn på instituttene i perioder. Avstandskrav og munnbindbruk har også vært en ekstra utfordring inn mot relasjonsbygging. Til tross for dette ble et høyt antall institutter besøkt av det thaispråklige teamet i 2021.

Som i fjor har det vært flere eierskifter i miljøet, og flere driftet et institutt for første gang. Majoriteten av de ansatte på instituttene var i 2021 thailandske kvinner som har bodd i Norge i flere år. Økonomisk usikkerhet har vært en medvirkende faktor til at flere ansatte har rullert på hvor de jobber, og at de har oppsøkt institutter andre steder i

landet. Vi vet og at noen institutter har følt seg nødt til å annonsere på nettsider for sexsalg i perioder av året, for å tiltrekke seg flere kunder og sikre seg en minimumsinntekt.

Mange som jobber på instituttene har lange dager på jobb, og å ta seg tid til å besøke et hjelpetiltak medfører risiko for tapt inntekt. Det thaispråklige teamet på Nadheim har derfor i 2021 tilbudt individuell oppfølging ute på instituttene, i tillegg til i Nadheims lokaler.

Vi har i 2021 ikke hatt ressurser til å besøke institutter utenfor Oslo i utstakt grad, men ser et stort behov for dette i blant annet Viken-området.

Vi understreker at Nadheim ikke har oversikt over omfanget av salg av seksuelle tjenester på massasjeinstitutter, utover at vi vet at det forekommer enkelte steder og at ansatte ofte opplever en forventning om at det skal tilbys andre tjenester enn kun massasje.

I gata

Oppsøkende i gata

- Teamet: To-tre sosialkonsulenter med lang erfaring fra oppsøkende arbeid.
- Gått fem oppsøkende vakter på kveldstid i Oslo sentrum.
- Møtt i snitt åtte personer pr vakt. Majoriteten kvinner fra Øst-Europa.

Den nedadgående trenden med få personer som selger seksuelle tjenester fra gate fortsatte i 2021, og vi gjennomførte derfor kun sporadiske vakter her i året som gikk. I tillegg har vi jevnlig hatt erfaringsutveksling med Pro Sentret og Maritastiftelsen, som også jobber oppsøkende i det samme miljøet.

Majoriteten av personene vi var i kontakt med på gata i 2021, kjente oss godt fra før og har vært i Norge over mange år.

Som på internett er det rimelig å anta at også salg av seksuelle tjenester fra gate

påvirkes av covid-19-pandemien, av frykt for politikontroller i miljøet og av streng migrasjonspolitisk praksis. Vi har gjennom året også sett at personer som tidligere solgte seksuelle tjenester i gata, nå har tatt i bruk internett for annonsering av tjenester.

3.2.2 Individuell oppfølging

Nadheim tilbyr individuell oppfølging både til personer som selger seksuelle tjenester aktivt i dag, og til personer som har gjort det tidligere. Oppfølging tilbys både i form av drop-in og ved mulighet til å lage avtaler fram tid.

Individuell oppfølging

- Ca. 300 personer mottok individuell oppfølging.
- 90 av disse var nye for oss.
- 1 av 3 var fra Thailand. Nigeria og Romania største nasjonalitet etter det. 5 % var norske.
- Bakgrunn per region: Asia 36 %, Øst-Europa 23 %, Sør-Amerika 20 %, Afrika 13 %, Vest-Europa 8 %.

Den stigende trenden fra i fjor med økt antall oppfølgingssaker, fortsatte i 2021. Noen har vært engangssaker, men majoriteten følger vi opp over tid. Selv om covid-19-pandemien har medført både begrensning og utfordringer, har den også vært en inngangsport til oppfølging på Nadheim. Dette fordi behovet for informasjon og støtte knyttet til covid-19 har vært stort blant mange i målgruppa.

At thaispråklige kvinner med god margin utgjør den største nasjonaliteten i oppfølgingsarbeidet, gjenspeiler både Nadheims posisjon og innsats overfor denne gruppa, deres store behov for bistand samt manglende tilknytning til andre hjelpetiltak.

De nigerianske kvinnene er i hovedsak personer vi har fulgt opp over mange år, og som har opphold i Norge knyttet til menneskehandelsak eller familiegjennomføring. Også disse mangler tilknytning til andre hjelpetiltak,

og har behov for bistand til å orientere og etablere seg i det norske samfunnet.

At vi har hatt et høyt antall oppfølgings-saker av rumenske personer, er et resultat av økt fokus på denne gruppen i oppsøkende arbeidet på nett.

Spørsmål knyttet til helse, oppholdsregler og migrasjon, voldsutsatthet, bolig, økonomi, Nav, arbeid, rettigheter i Norge, regelverk rundt salg av seksuelle tjenester og covid-19-pandemien er eksempler på tema som har vært gjennomgående i oppfølgingsarbeidet. Vi var i 2021 i kontakt med to personer vi konkret vurderte kunne være utsatt for menneskehandel, men disse ønsket ikke videre bistand.

3.2.3 Miljø- og gruppetiltak

Ulike miljøtiltak har tradisjonelt vært en viktig del av Nadheims tilbud til målgruppa. Miljøtiltakene er en arena for felleskap og deltakelse, i tillegg til at noen tiltak også har en ekstra dimensjon med fokus på kompetanseheving om ulike tema.

Gruppetiltak

- 19 lunsjer og to middager ble gjennomført. Snitt på åtte gjester per gang.
- Språktreningskurs for thai ble holdt over 18 uker. Snitt på fire deltakere per gang.
- Ett kurs om kvinnehelse ble gjennomført for fire thaispråklige personer.
- Ett kurs i kunst- og uttrykksterapi ble holdt i samarbeid med Lauras hus, med to deltakere fra Nadheim.

I 2021 ble dessverre de fleste gruppetiltakene avlyst første halvår av smittevernhensyn. I tillegg ble de gjennomført med noe redusert kapasitet andre halvår. Fra høsten av fikk vi likevel til å gjennomføre ukentlig lunsj og språkkurs, med hjelp fra dyktige frivillige.

Det tradisjonsrike tiltaket «Åpent hus»,

med middag og sosialt samvær på fredagskveld, var blant tiltakene som av samlede ressurshensyn ikke ble gjenopptatt i høst.

3.2.4 Testing og utstyr

Kondomer og testing

- Ca. 65.000 kondomer ble delt ut.
- 49 tester for hiv/syfilis ble gjennomført. Alle tester var negative.
- 70 % av de utførte testene var på thailandske kvinner.

Testing

Hurtigtest hiv- og syfilis, hvor testresultatet blir klart umiddelbart, er et viktig og etterspurt tilbud til målgruppa. Antall tester i 2021 var samlet sett på nivå med foregående år, men vi så i 2021 en klar økning i tester på personer med thailandsk bakgrunn. Thai er en nasjonalitetsgruppe hvor hiv-prevalensen i Norge er relativt høy og kontakten med offentlig helsetilbud lav. Viktigheten av test-arbeidet på Nadheim er derfor stor. Nedgangen i tester på andre nasjonaliteter knyttes blant annet opp mot pandemien og innreiserestriksjoner.

Kondomer

Nadheim deler ut gratis kondomer og glidemiddel i oppsøkende arbeid og gjennom drop-in-tilbud i våre lokaler. I tillegg til å være et forebyggende tilbud i seg selv, er kondomhenting også en inngangsport for informasjonsdeling og relasjonsbygging, særlig i kontakt med nye personer i målgruppa. Årets tall var isolert sett noe lavere enn normalt, men også her knyttes dette opp mot pandemien.

3.2.5 Prosjekt Arbeidsinkludering

Nadheim har over mange år jobbet med tematikken arbeidsinkludering fra ulike innfallsvinkler. Et nytt tiltak og en betydelig satsning for oss her i 2021, var

Arbeidsinkludering: Et samarbeidsprosjekt mellom Nadheim og Unikum

Formål

Bistå personer fra Nadheims målgruppe med å få og beholde en «ordinær jobb». Å gjennom arbeid skape deltakelse, stabilitet, selvstendighet og bedre levevilkår for deltakerne.

Hvordan

Tverrfaglig samarbeid mellom Nadheim med sin målgruppekompetanse og Unikum med sin arbeidsinkluderingskompetanse og nettverk av arbeidsgivere. «Supported Employment» som metodisk utgangspunkt, med skreddersydd individuell oppfølging både før, underveis og etter deltakerne kommer i jobb, og både på og utenfor arbeidsplassen.

Deltakere

Brukere av Nadheim som har motivasjon og ønsker bistand til å få en ordinær jobb. Deltakerne definerer selv sine egne mål i prosjektet.

Mål om ca. 25 deltakere ila. to år, og at 60 % er i jobb innen seks mnd. Thai, EØS-borgere og nigerianske kvinner med langvarig opphold i Norge er prioriterte kandidater.

Når

Mai 2021–april 2023.

Prosjektteamet

To sosialkonsulenter fra Nadheim, to jobbspesialister fra Unikum og fagansvarlig fra Unikum. Totalt ca. 2,2 årsverk.

Nav

Saksbehandlere i Nav kan innvilge deltakelse i prosjektet som del av individuelle aktivitetsplaner for relevante kandidater.

Ressursgruppe i prosjektet

Anette Brunovsiks (forsker fra Fafo), Grete Wangen og Øystein Spjelkavik (forskere fra OsloMet), Ifrah Handulle (avdelingsleder i Asker kommune) og en representant fra brukerrådet på Nadheim.

Finansiering

Prosjektet finansieres i hovedsak av Stiftelsen Dam, Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet.

et to-årig prosjektet i samarbeid med arbeidsinkluderingsbedriften Unikum.⁴

Resultat i 2021

Seks deltakere var del av prosjektet fra høsten 2021; fem fra Thailand og en fra Nigeria. Fire var i jobb i deltidsstillinger i løpet av kort tid, og for en femte ble det inngått intensjon om praksisplass og påfølgende ansettelse med lønns- og mentortilskudd i samarbeid med Nav. Dialogen med Nav i prosjektet har vært god, og to fikk innvilget prosjektdeltakelse som del av sin individuelle aktivitetsplan.

Inkludering av nye deltakere mot slutten av året ble forsinket på grunn av pandemien og ny runde med smitteverntiltak, men prosjektet har venteliste med aktuelle kandidater og vil ha nytt inntak i starten av 2022.

Prosjektet har så langt fått gode tilbakemeldinger fra både deltakerne selv og fra ressursgruppen, og har vekket metodisk interesse utenfor vår egen organisasjon. Fokus videre for deltakerne i jobb blir å øke stillingene opp til den prosenten de selv ønsker og mestrer, og å sikre varige ansettelser – til tross for et arbeidsmarked

som er preget av pandemien. Vi forventer og at psykisk helse, praktisk bistand og «livsmestring» vil ta mye fokus i oppfølgingsarbeidet som kommer.

3.2.6 Kartlegging: Vold i nære relasjoner

Nadheim har over tid sett behov for å få større kunnskap om utsatthet for vold i nære relasjoner i vår brukergruppe – og ikke bare vold i forbindelse med sexsalg. I den forbindelse gjennomførte vi i 2020–2021 en kartlegging med fokus på vold i et bredt perspektiv.

Resultat

Funn fra kartleggingen bekrefter at mange som bruker Nadheim er utsatt for vold i nære relasjoner, ofte gjentatte ganger. Volden spenner fra mindre alvorlig til grov, og fra fysisk til seksuell, økonomisk, psykisk og digital

vold. Volden skjer på ulike arenaer og utøves av blant annet eks-menn, arbeidsgivere, venner, kunder og ukjente.

Voldsutsattheten skyldes en kombinasjon av flere faktorer, som det å selge seksuelle tjenester, være migrant og mangle nettverk eller kjennskap til sine rettigheter, og det å ha lav utdanning eller norskkompetanse. Muligheten til å bearbeide voldsepisoder eller komme bort fra et voldelig forhold, oppleves ofte som komplisert. Dette særlig fordi mange har en avhengighet til voldsutøver for å sikre seg en inntekt, bli integrert i det norske samfunnet eller for å ha gyldig opphold i Norge.

Nadheim vil framover øke vårt fokus på samarbeid og kompetanseutveksling med andre instanser om vold i nære relasjoner blant personer som selger seksuelle tjenester, og jobbe med metodisk bevisstgjøring i

Kartlegging: Vold i nære relasjoner

Formål

Kartlegge vold i nære relasjoner blant personer som selger eller har solgt seksuelle tjenester. Praksisendring på Nadheim avhengig av resultat fra kartleggingen.

Hvordan

Februar 2020-januar 2021:⁵

- Kartlegging gjennomført blant Nadheims brukere. 32 personer fylte ut spørreskjema og 10 dybdesamtaler ble gjennomført.

Februar-desember 2021:

- Evaluerte funn fra kartleggingen, og uformet skriftlig rapport.
- Holdt webinar om funnene i samarbeid med Pro Sentret.
- Startet arbeidet med tilpassing av metoder på Nadheim.

Deltakere

Brukere av Nadheim som har opplevd vold i nær relasjon. Flesteparten av deltakerne var kvinner over 35 år, opprinnelig fra land i Europa, Asia eller Afrika, men som nå bor stabilt i Norge.

Prosjektteamet

Sosialkonsulenter på Nadheim med bred kompetanse om psykisk helse og traumesensitivitet

Definisjon

Nære relasjoner ble i denne sammenheng utvidet til å omfatte steder man burde føle seg trygg, det vil si arbeidsplassen og overnattingssteder, og å omfatte relasjoner der man burde føle seg trygg, for eksempel med arbeidsgivere eller utleiery. Dette for å gjøre det mest mulig gjeldende for Nadheims brukergruppe.

oppfølgingsarbeidet for å åpne opp for samtaler om voldserfaringer i enda større grad enn i dag.

Rapport fra kartleggingen kan leses på Nadheims nettsider kirkensbymisjon.no/nadheim/publikasjoner

3.2.7 Samarbeid og kompetanse

Samarbeid og kompetanseutveksling med andre aktører er en viktig del av Nadheims arbeid på ulike plan, med formål om å styrke det helhetlige tilbudet til og forbedre situasjonen for personer i vår målgruppe. Også på dette feltet har pandemien satt begrensninger i 2021, men vi har likevel gjennomført flere møter og kontakter på ulike områder:

Nettverk

Videreutvikling av samarbeidet med Kirkens Bymisjon sine prostitusjonstiltak Albertine i Stavanger, Fri i Bergen og Nadheim i Trondheim har hatt prioritet i 2021. I tillegg til faglig utveksling om målgruppa, tiltak og metoder, har vi også brukt tid på en navneprosess med mål om skifte til ett felles navn for alle fire tiltakene. Som et resultat av dette skifter alle virksomhetene navn til Nadheim i løpet av 2022. Dette ser vi på som et naturlig steg for å styrke og tydeliggjøre Kirkens Bymisjon sin posisjon på prostitusjonsfeltet i Norge ytterligere.

Nadheim var i 2021 og med å opprette et nytt nasjonalt nettverk i Kirkens Bymisjon med fokus på utnyttelse og menneskehandel.

Vi har også deltatt i nasjonalt nettverk i Kirkens Bymisjon for forebygging av hiv og seksuelt overførbare infeksjoner, samt Nettverk for innvandrerhelse i frivillig sektor, koordinert av FHI.

Vi har og samarbeidet med FHI, Helsedirektoratet og andre tiltak på prostitusjonsfeltet om å utforme en smittevernveileder rettet mot personer som selger seksuelle tjenester under pandemien.

Politisk kontakt

Av politisk kontakt har vi sammen med Pro Sentret hatt møte med daværende justisminister Monica Mæland om situasjonen

til personer som selger seksuelle tjenester under pandemien, og behovet for å implementere støttetiltak. Sammen med brukerrådet har vi hatt møte med Heidi Norby Lunde (H) om sexkjøpsloven. Videre deltok Oslo-ordfører Marianne Borgen (SV) sammen med biskop Kari Veiteberg på en oppsøkende vakt i Oslo sentrum, hvor de og hadde uformelt møte med oss om vår virksomhet og målgruppe i forkant.

Internasjonalt

Internasjonalt deltok virksomhetsleder sammen med blant annet representanter fra politiet og Justis- og beredskapsdepartementet, på en nordisk konferanse i Helsinki om praksis på menneskehandelfeltet. Vi hadde i 2021 også møte med Europarådets GRETA-kommisjon (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings), i forbindelse med rapportutarbeidelse om Norges oppfylging av forpliktelser på menneskehandelfeltet.

Vi har og hatt innledende samtaler med the Ministry of Home Affairs i Portugal ifm. et samarbeidsprosjekt mellom statlige og ideelle aktører i Portugal om seksuell utnyttelse. Prosjektet har oppstart i 2022, og Nadheim og Lauras hus kommer til å ha en erfaringsutvekslingsrolle i prosjektet.

Videre har thai-teamet på Nadheim hatt to erfaringsutvekslingsmøter med Pro-tukipiste – en finsk hjelpeorganisasjon på prostitusjonsfeltet.

I forbindelse med arbeidsinkluderingsprosjektet Nadheim–Unikum er vi av universitetet OsloMet invitert til å holde innlegg på en internasjonal fagkonferanse om metoder i arbeidsinkludering i 2022. Allerede tidlig i prosjektet er dette en anerkjennelse av prosjektets nyvinning.

Fagutvikling

Staben på Nadheim har i 2021 hatt en rekke fagmøter med mål om kompetanseheving og erfaringsutveksling på ulike felt. Fagmøter med eksterne aktører har inkludert med Arbeidstilsynet, Overgrepsmottaket ved Oslo legevakt, Oslo krisesenter, menneskehandeltiltaket ROSA, Sentrum politistasjon og et

advokatbyrå. Staben har og hatt månedlig veiledning fra psykologspesialist Gina Hægland.

Av øvrige fagmøter har vi blant annet hatt deltakere på Miljøterapi-konferansen 2021, på fagkonferanse om chemsex, skeiv seksualitet og rusbehandling, og på en kursserie om «Researching Gender-Based Violence: Methods and Meaning». På menneskehandelfeltet har vi deltatt på ROSA-seminar og KOM-seminar (Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel).

Studenter

Vi har i 2021 i samarbeid med brukerrådet hatt undervisning for sosionomstudenter på VID om brukermedvirkning. I tillegg har prosjektteamet Nadheim–Unikum hatt undervisning for sosionomstudenter på OsloMet om arbeidsinkludering.

Vi har og hatt en dyktig 3.-års sosionomstudent i praksis hos oss høsten 2021.

3.2.8 Brukerrådet

Nadheims ønske som virksomhet er at målgruppa og de som bruker våre tjenester, i størst mulig grad skal involveres i utvikling av tilbudet vårt og i å sette aktuelle tema på agendaen. Brukerrådet tilknyttet Nadheim er en viktig part inn i dette arbeidet.

Til tross for nok et år med pandemi-begrensninger og enkelte avlyste tiltak, har brukerrådets medlemmer i 2021 deltatt på og gjennomført flere ulike aktiviteter:

- Holdt fire felles brukerrådsmøter og rekruttert to nye medlemmer.
- Skrevet innlegg i Klassekampen om covid-19, bortvisninger og situasjonen for personer som selger seksuelle tjenester.
- Holdt undervisning for sosionomstudenter på VID om brukermedvirkning.
- Hatt møte med Heidi Norby Lunde om unge Høyres argumentasjon bak forslaget om å oppheve sexkjøpsloven.
- Deltatt i ressursgruppe i arbeidsinkluderingsprosjektet Nadheim–Unikum.
- Gitt innspill til andre virksomheter om erfaringer med brukerråd.
- Hatt innledende kontakt med politisk rådgiver i Kirkens Bymisjon om arbeid opp mot politiske miljøer.

En planlagt studietur for å besøke prostitusjonstiltak i andre byer, var blant tiltakene som ble avlyst i 2021.

Om brukerrådet

- Opprettet i 2008.
- Består av seks-åtte medlemmer fra ulike nasjonaliteter og kjønn, med erfaring fra salg av seksuelle tjenester på forskjellige arenaer. To ansatte fra Nadheim bistår med å fasilitere møter og aktiviteter.
- Brukerrådet er et selvstendig organ hvor deltakerne representerer seg selv og sine egne meninger.
- Brukerrådet skal gi Nadheim råd og innspill til driften av virksomheten basert på målgruppas behov, og på egen hånd eller sammen med Nadheim sette fokus på eller uttale seg om aktuelle saker i prostitusjonsdebatten.

3.3 Aktuell tematikk

Nadheim jobber med et bredt spekter av tema i møte med en mangfoldig målgruppe. Noen tema er likevel verdt å trekke særskilt fram i 2021, og utgjør en kombinasjon av tematikk personer vi har hatt kontakt med har vært opptatt av eller trengt bistand til, og utfordringer vi som hjelpetiltak ser preger mange i Nadheims brukergruppe.

Covid-19

Ikke uventet har pandemien satt sitt preg både på målgruppas situasjon og på henvendelser til oss som hjelpetiltak i 2021. Det har vært stort etterspørsel etter informasjon om vaksiner og vaksinepass, om testmuligheter og om innreiseregler i ulike europeiske land. Mange har også vært opptatt av smittesituasjon og regelverk ulike steder i Norge. I tillegg har det hos mange vært usikkerhet rundt hva som er gjeldende regelverk for salg av seksuelle tjenester i pandemitid. Å gi informasjon knyttet til covid-19, men også det å følge til avtaler ifm. testing og vaksiner, har derfor tatt mye ressurser av Nadheims stab i året som gikk. Samtidig ser vi at pandemien også har vært en inngangsport til kontakt med personer som kanskje ellers ikke ville oppsøkt oss som hjelpetiltak.

I tillegg til behov for informasjon og praktisk bistand, har pandemien også påvirket blant annet psykisk helse og den økonomiske situasjonen hos mange i målgruppa i 2021.

Arbeid, inntekt og økonomiske utfordringer

Som i fjor har pandemien hatt innvirkning på inntekten til mange som selger seksuelle tjenester for å forsørge seg selv og sin familie. En marginalisert livssituasjon har vært realiteten for flere, og økonomiske bekymringer og gjeldssaker, muligheter og rettigheter i arbeidslivet og kontakt med Nav har vært sentral tematikk i den forbindelse. På tvers av arenaer har vi og sett tilfeller hvor personer har solgt seksuelle tjenester for å supplere lav inntekt fra øvrig arbeid. Det er grunn til å tro at dette er en forsterket konsekvens av pandemien.

For mange institutter har pandemi og smittevernstiltak, sammen med at massasjetjenester i 2021 ble momspliktige, gjort det vanskelig med lønnsom drift. Dette i en bransje hvor mange allerede fra før av opererte med små driftsmarginer.

Timingene for arbeidsinkluderingsprosjektet Nadheim–Unikum har derfor vært både riktig og viktig, og med gode resultater oppnådd på kort tid er vi spent på å følge effekten av prosjektet videre i 2022. Samtidig ser vi og at prosjektet har sårbare punkt og at fremdriften i prosjektet har vært påvirket av pandemien, både med tanke på situasjonen i arbeidsmarkedet og perioder med restriksjoner ifm. smittevern.

Manglende samfunnsdeltakelse

Økonomisk marginalisering og sårbarhet i arbeidslivet, påvirkes og av at mange i Nadheims brukergruppe mangler tilgang på, kjennskap til eller av sammensatte årsaker opplever lav effekt av offentlige hjelpetilbud og velferdstjenester. Flere mangler et nettverk i Oslo, utover med personer fra samme nasjonalitet. I tillegg preger psykisk helseutfordringer og det å leve i usikre livssituasjoner mange. Språk- og kommunikasjonsutfordringer er heller ikke uvanlig.

Mye av fokuset på Nadheim i 2021 har derfor vært på å gi psykososial støtte og invitere til et fellesskap. Vi ser og at mange trenger praktisk bistand i det daglige i alt fra bruk av digitale verktøy til det å navigere i og hevde sine rettigheter. Dette gjelder også for mange som har bodd i Norge i flere år, og som ofte ikke lenger selger seksuelle tjenester. Flere sliter med å håndtere sine erfaringer knyttet til migrasjon, sexsalg og/eller menneskehandel. Noen har utfordringer som aleneforeldre, og mange opplever det å etablere seg i Norge som krevende i en kultur og i møte med en forvaltning som på flere måter føles fremmed.

I ulike deler av Nadheims virksomhet, fra oppfølgingsarbeid og miljøtiltak til samarbeid og kompetanseutveksling med andre aktører, jobber vi aktivt opp mot disse utfordringene. Samtidig er det viktig å anerkjenne at

flere i vår brukergruppe ville hatt nytte av økt kontakt med andre hjelpetilbud, utover Nadheim som et prostitusjonstiltak, og at dette vil kreve ressurser og økt kompetanseutveksling.

Stigma

Stigma knyttet til å selge seksuelle tjenester oppleves fortsatt betydelig i det norske samfunnet. Mange i Nadheims målgruppe opplever i tillegg et ekstra stigma knyttet til det å ha migrantbakgrunn, og vi har i år igjen sett at noen nasjonalitetsgrupper her er mer utsatt enn andre, eksempelvis thailandske og nigerianske kvinner. Stigmaet kommer til uttrykk blant annet i medieomtaler om målgruppa, i kunders forventninger og krav til seksuelle tjenester som skal tilbys, og i episoder med diskriminering og utnyttelse i arbeidslivet. Økt voldsutsatthet, tøying av grenser for egen seksuell og psykisk helse, lav samfunnsdeltakelse og reservasjon mot kontakt med hjelpetiltak utenfor prostitusjonsfeltet, er noen av de potensielle konsekvensene av vedvarende stigma. Mye av dette har i tillegg forsterket seg ytterligere i løpet av pandemien.

Mobilitet og nasjonalt arbeid

Mobiliteten blant flere i Nadheims målgruppe er høy, og enkelte opplever at den til tross for blant annet reiserestriksjoner har økt i pandemitid. Inntektsbehov, konkurranse om kunder og periodevist påtrykk fra politiet, er medvirkende faktorer til at flere forflytter seg mellom ulike byer og tettsteder i Norge. Vi erfarer og at mange vi er kontakt med i oppsøkende arbeid, etterspør hva som finnes av hjelpetilbud også i andre norske byer.

Som eneste hjelpetiltak på prostitusjonsfeltet i Norge, har Kirkens Bymisjon virksomheter i landets fire største byer; Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger. Takket være økt fokus på samarbeid, har vi i år sett at stadig flere vi er i kontakt med nå kobler tilbudet i de fire byene sammen. Å fortsette utviklingen her også framover står sentralt for å styrke det helhetlige tilbudet til målgruppa.

Samtidig ser og hører vi om et stort behov for bistand også utenfor de fire storbyene, særlig blant thailandske kvinner tilknyttet massasjeinstitutter. Den generelle kunnskapen om thailandske kvinner og deres situasjon og behov i Norge er lav, og få hjelpetiltak verken i Oslo eller resten av landet, har fokus på denne gruppa. Risikoen for å bli utsatt for stigma og fordommer knyttet til å jobbe på massasjeinstitutter, eller til å selge seksuelle tjenester, kan og antas å være høyere i et mindre lokalsamfunn, enn i en storby. Til sammen utgjør dette en ekstra utsatthet for en allerede marginalisert gruppe.

Voldsepisoder og sikkerhet

Risikoen for å bli utsatt for vold, trakassering og uønsket atferd i forbindelse med sexsalg er høy. Sikkerhet både knyttet til sexsalg og til drift av massasjeinstitutter, er derfor tema mange vi har hatt kontakt med i 2021, har vært særlig opptatt av. Enkelte forteller om ukentlige voldsepisoder, og voldstematikk har vært gjentakende i samtaler både i oppsøkende arbeid, ved drop-in henting av kondomer og i individuell oppfølging. Også på institutter forteller flere om voldshendelser, trusler, ransepisoder og seksuell trakassering. Nadheims kartlegging av vold i nære relasjoner, bekrefter at voldsutsattheten i målgruppa er stor også i nære relasjoner. En viktig påminnelse her er at vold ikke kun handler om fysisk vold, og at mange har en reell eller opplevd avhengighet til voldsutøver for å bli integrert i samfunnet, ha et sted å bo, ha en inntekt eller for noe så grunnleggende som å ha oppholdstillatelse i Norge. Dette påvirker både den enkeltes handlingsrom, og hva vi og andre hjelpetiltak er i posisjon til å bistå med.

Politikontakt

Selv om voldsepisodene er hyppige, forteller mange i målgruppa at de vegrer seg for å gå til anmeldelse – og for å ha kontakt med politiet generelt. Dette skyldes ofte lav tillitt til politimyndigheter i hjemlandet, liten tro på at de vil bli tatt på alvor i møte med politiet og at risikoen for at negative konsekvenser vil oppstå vurderes som større enn muligheten for å få hjelp. Andre ønsker bistand til å opprette en anonym første kontakt med politiet, men dropper videre forfølgelse av saken når det ikke lar seg gjøre.

Særlig i første halvdel av 2021, var det blant mange i målgruppa en utbredt frykt for politikontroller, primært relatert til håndheving av smittevernloven og politiets bortvisningspraksis av utenlandske personer som solgte seksuelle tjenester. Sammen med andre tiltak på prostitusjonsfeltet jobbet Nadheim i denne perioden politisk for en klargjøring av regelverk opp mot smittevern, og for å løfte vår bekymring for at bortvisninger hjemlet i smittevernloven ble gjort på feil grunnlag. Vi løftet og bekymringen for at hurtige bortvisninger reduserer muligheten for å avdekke om personene befinner seg i en utnyttelsessituasjon.

En sentral konsekvens av dette, har vært svekket tillitt mellom mange i målgruppa og politiet i året som gikk. Samtidig vil vi understreke at bildet her ikke er svart-hvitt, og at flere i målgruppa også har fått god bistand av politiet når de har trengt det. Bistanden oppleves likevel som mer sårbar og personavhengig enn før, etter organisatoriske endringer i politiet.

Organisering og kontroll

Nadheim har i de siste årene identifisert få personer utsatt for menneskehandel, særlig sammenlignet med for 10–15 år tilbake hvor majoriteten av de identifiserte var nigerianske kvinner. Årsaken til nedgangen er sammensatt, men hvor blant annet migrasjonspolitisk praksis og det at den totale bistanden til ofre for menneskehandel i Norge ikke har truffet godt nok, trolig er medvirkende faktorer. Kontaktetablering og å adressere sensitiv tematikk på internett, som har tatt over for gate som ny hovedarena for sexsalg, er også mer komplekst.

Samtidig ser vi i oppsøkende arbeid i 2021 klare tegn til at flere som annonserer på nett, er organisert eller kontrollert i ulik grad. Dette gjelder særlig blant unge rumenske og russisktalende personer. Vi hører også om elementer av organisering og kontroll på enkelte massasjeinstitutter. Selv om dette ikke i klarhet er ensbetydende med menneskehandel, medfører det likevel sårbarhet på flere plan for personene det gjelder. Personer som kommer til Norge og har oppholdet sitt her koordinert via byråer eller annen form for organisering, har ofte lite kontroll over hva som annonseres på eskortesider og over hva slags seksuelle tjenester de må tilby kunden. De får ofte ingen informasjon om rettigheter i Norge, eller hvor de kan få helsehjelp eller skadeforebyggende utstyr som gratis kondomer. Noen forteller om inndratte pass, skyhøye boutgifter og betaling av provisjon ifm. sexsalget. Andre forteller og at de opplever det vanskelig å bryte ut av organiseringen, blant annet av økonomiske årsaker. Å jobbe oppsøkende og relasjonsbyggende i dette landskapet er utfordrende, særlig fordi vi ofte ikke har kontaktnummer direkte til personene selv, samt at noen kun er her i korte perioder av gangen.

4. Lauras hus

4.1 Hvem er vi og hva gjør vi?

4.1.1 Målgruppa til Lauras hus

Lauras hus er et midlertidig bo- og oppfølgingstilbud i Oslo for mulige ofre menneskehandel og deres barn.

Vår målgruppe er personer av alle kjønn og nasjonaliteter, og beboerne kan være utsatt for ulike utnyttelsesformer. I praksis er det likevel bare kvinner og deres barn som har vært beboere hos oss i løpet av 12 års drift. Majoriteten har kommet fra afrikanske land og vært utnyttet i forbindelse med prostitusjon. Både nasjonalitet, bakgrunn og utnyttelsesform blant beboerne er derimot i endring nå.

De fleste av beboerne på Lauras hus viser symptomer på opplevde traume. De har ofte store behov for bred helse- og sosialfaglig oppfølging, og lav kjennskap til sine rettigheter og muligheter for bistand i Norge når de flytter inn hos oss.

4.1.2 Tilbudet på Lauras hus

Formålet på Lauras hus er å tilby personer antatt utsatt for menneskehandel og deres barn, en trygg midlertidig bolig kombinert med bred individuell oppfølging.

Innflytting

Beboere henvises til Lauras hus fra ROSA og fra Nav ved HTSO (Human Trafficking Support Oslo).⁶ Noen er i såkalt refleksjonsperiode⁷ når de flytter inn, mens andre har oppholdsstatus som asylsøkere. Det er heller ikke uvanlig at beboerne går over fra refleksjon til asyl i løpet av botiden på Lauras hus.

Boligene

Lauras hus består av seks samlokaliserte og tre uavhengige leiligheter i et boligområde i Oslo. Hver beboer har en selvstendig

boenhet, samtidig som de også har tilgang på fellesarealer og på personale 24 timer i døgnet. Beboernes beveger seg fritt inn og ut av boenhetene, og kan etter visse retningslinjer ha gjester. Det er høyt fokus på beboernes sikkerhet i driften.

Oppfølging

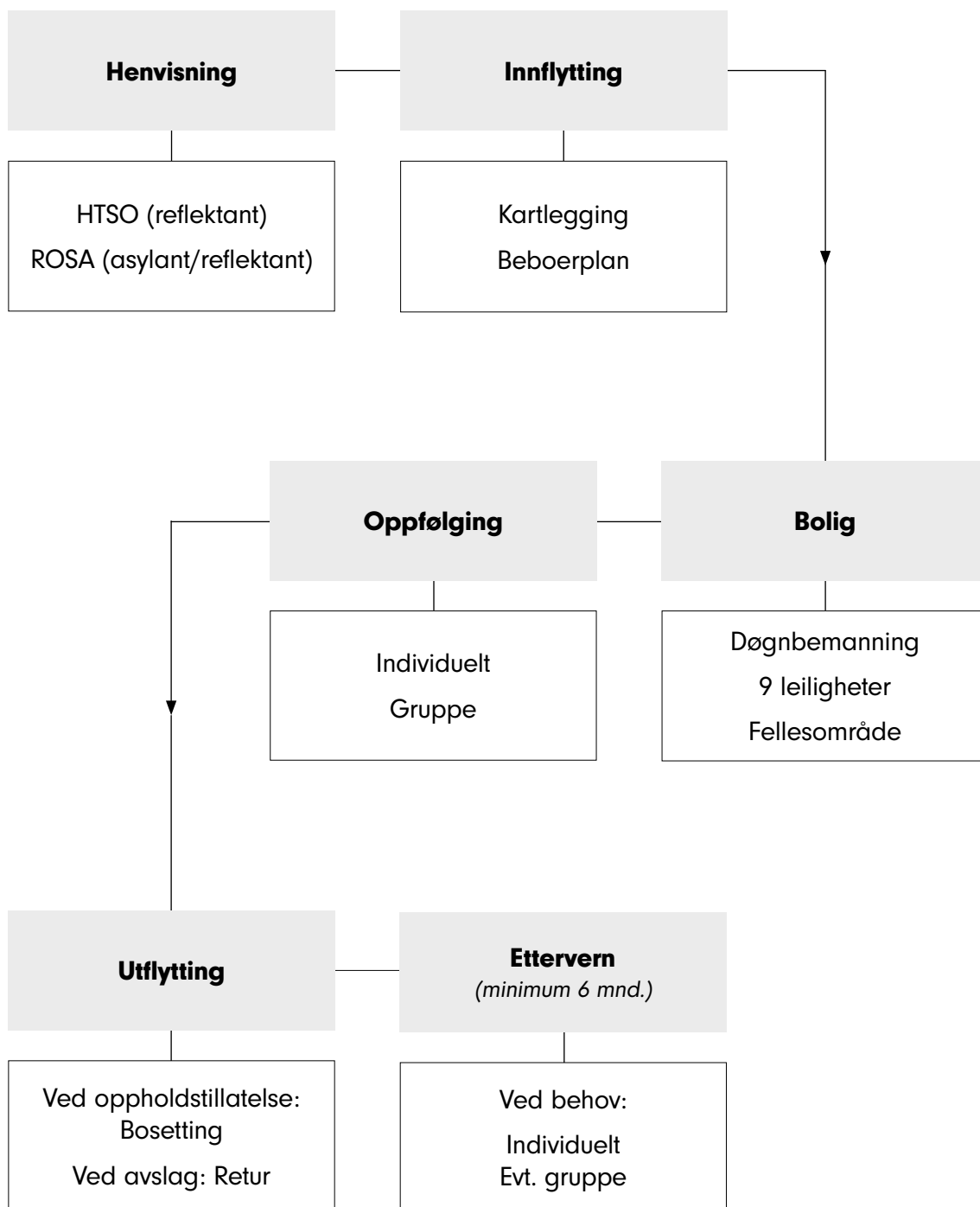
Hver beboer har sin egen primærkontakt blant de ansatte, og det utarbeides en individuell plan hvor ansatt og beboer i fellesskap ser på hvilke mål og hvilke behov for tiltak og støtte den enkelte beboer har.

En sentral del av oppfølgingsarbeidet på Lauras hus, knytter seg til beboernes oppholdsgrunnlag og menneskehandelsak. Vi jobber også aktivt med traumestabilisering og psykoedukasjon, blant annet med mål om at beboerne skal lære seg hvordan de kan forstå og håndtere sine egne traumesymptomer. Dette er også viktig for at beboerne skal kunne nyttiggjøre seg andre deler av oppfølgingsarbeidet på Lauras hus, og være bedre rustet til å håndtere livet etter utflytting fra oss.

Eksempel på tema i oppfølgingsarbeidet

- Oppholdssgrunnlag og menneskehandelsak.
- Rettigheter og juridisk bistand.
- Helse (somatisk, psykosomatisk og psykisk).
- Skole, utdanning, arbeid og aktivitet.
- Sikkerhet og trygghet.
- Økonomi og livsopphold.
- Nettverksbyggende arbeid.
- Selvstendigjøring.
- Foreldrerollen eller graviditet.

Opphold på Lauras hus

Lengde på botid avhenger av avklaring i menneskehandelsak/oppholdsgrunnlag

Som del av vårt tilbud til beboerne tilrettelegger vi også for ulike typer aktivisering, som felles måltider, hobbyverksted, turer og feiring av høytider.

Utflytting

Beboerne har tilbud om bolig på Lauras hus fram til deres oppholdsgrunnlag eller menneskehandelsak er avklart. Botiden varierer derfor, men er for majoriteten lenger enn et år. Innvilges oppholdstillatelse bosettes beboerne i en norsk kommune, mens med avslag returneres de enten frivillig eller med tvunget retur til sitt hjemland eller til det landet de først oppholdt seg når de kom til Europa. Noen beboere velger også selv å forlate Lauras hus, enten på grunn av press fra bakmannsmiljøet eller familie, eller fordi de anser mulighetene for å få varig opphold som små.

Ettervern

Mange befinner seg fortsatt i en sårbar livssituasjon etter utflytting fra Lauras hus. De har komplekse utfordringer, og opplever det vanskelig å håndtere hverdagen etter at bistanden fra hjelpetiltak i menneskehandelsystemet har falt bort. Som en naturlig forlengelse av oppfølgingsarbeidet på Lauras hus, tilbys derfor tidligere beboere individuelt tilrettelagt oppfølging i en periode etter utflytting. Ved utflytting lages det en plan for ettervern i minimum seks måneder. Enkelte benytter seg likevel av ettervernstilbudet også flere år etter de flyttet ut.

Hovedfokus i ettervernsarbeidet er psykososial støtte, selvstendigjøring, det å navigere og ha kontakt med offentlige instanser, samt å forstå og forvalte sine rettigheter og forpliktelser i samfunnet.

4.1.3 Staben

Lauras hus er døgnbemannet og har seks årsverk fordelt på ti stillinger; en avdelingsleder, tre sosialkonsulenter og seks miljøarbeidere som inkluderer hvilende nattevakter. I tillegg kommer en gruppe gode ekstravakter.

De ansatte har ulik fagbakgrunn, og inkluderer blant annet sosionom, barneverns- pedagog, familierapeut og vernepleier. Mange har svært god kompetanse om traumer og psykoedukasjon. En ansatt tok i 2021 videreutdanning innen kunst- og uttrykks- terapi, og har begynt å holde grupper for beboerne på Lauras hus og Nadheim i dette.

Vi har også noen få, men viktige frivillige tilknyttet oss for gjennomføring av sosiale aktiviteter for beboerne.

4.1.4 Samarbeidspartnere

I tilbudet til beboerne på Lauras hus, samarbeides det tett med relevante instanser som bistandsadvokater, politi, fastlege og helsevesenet generelt. I tillegg samarbeides det med helsestasjoner og barnehager rundt beboere som har barn. Andre viktige samarbeidspartnere er IOM (International Organization for Migration), Røde Kors og andre tiltak i Kirkens Bymisjon.

Ikke minst har vi også hyppig kontakt og et godt samarbeid med de innsøkende instansene HTSO og ROSA.

4.1.5 Økonomi

Lauras hus finansieres i sin helhet av Justis- og beredskapsdepartementet. Totale utgifter var i 2021 på snau 7,3 millioner kroner, hvorav 72 % var lønnsutgifter.

I tillegg kommer utgifter til livsopphold, helsehjelp og enkelte aktiviteter som skole og trening for beboerne, finansiert av de innsøkende instansene. Beboerne mottar i tillegg gratis overskuddsmat fra Matsentralen.

4.2 Gjennomførte tiltak og statistikk i 2021

Beboere og oppfølgingstilbud

Beboere

- Elleve voksne kvinner og tre barn i alderen fire måneder til fire år har bodd på Laura hus i 2021.
- Ni ulike nasjonaliteter var representert; fire afrikanske, tre øst-europeiske og to asiatiske.

Innflytting

- Fire kvinner og to barn var nye beboere i 2021.
- Alle var innsøkt fra ROSA.

Oppholdsstatus

- Tre beboere har hatt refleksjon, åtte har vært asylsøkere.

Interne aktiviteter

- Alle beboere har mottatt omfattende sosialfaglig oppfølging med utgangspunkt i individuelle behov og planer.
- Kunst- og uttrykksterapi-gruppe er avholdt for fire beboere.
- Foreldreveiledningskurs «Circle of security» ble gjennomført én beboer.
- Det er gjennomført ukentlige fellesmiddager når smittevern hensyn har tillatt det.
- I helger, ferier og høytider er det gjennomført en rekke fellesaktiviteter, som turer til ulike steder i Oslo, håndverksarbeid og matlaging.

Eksterne aktiviteter

- Seks beboere har hatt oppfølging av DPS.
- Fem beboere har gått på norskundervisning ved Voksenopplæringen i Oslo.
- To beboere har gått på Tone Lise Akademiet.
- Flere har trent på treningssenter.

Barn

- Barna på Lauras hus har enten vært hjemme med mor grunnet alder eller gått i barnehage.

Utflytting

- Tre kvinner og ett barn flyttet ut i løpet av året. To av de fikk opphold og ble bosatt i en kommune, mens en returnerte til hjemlandet med bistand fra IOM.

Ettervern

- Tolv tidligere beboere mottok oppfølging både over telefon og i fysiske møter, hvorav fem mottok stor grad av oppfølging.

Kompetanseheving og nettverk

Avdelingsleder og ulike ansatte på Lauras hus har i 2021:

- Holdt innlegg og workshop om «best practice» i oppfølging av personer utsatt for menneskehandel, ved Nordisk konferanse på menneskehandelfeltet i Helsinki.
- Holdt innlegg om blant annet pandemiens konsekvenser for psykisk helse i vår målgruppe på nettverkssamling ved RVTS (Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging).
- Deltatt på øvrige nettverkssamlinger og kurs i psykoedukasjon i regi av RVTS.
- Tatt initiativ til å opprette og deltatt i et nytt nasjonalt nettverk i Kirkens Bymisjon om utnyttelse og menneskehandel.
- Deltatt på KOM-seminar (Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel).
- Deltatt på ROSA-seminar på menneskehandelfeltet.
- Hatt møte med Europarådets GRETA-kommisjon (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings), i forbindelse med rapportutarbeidelse om Norges oppfylging av forpliktelser på menneskehandelfeltet.
- Hatt innledende samtaler med the Ministry of Home Affairs i Portugal om et prosjekt hvor statlige og ideelle aktører i Portugal skal se på strategier for å forebygge seksuell utnyttelse. Lauras hus og Nadheim blir partnere inn med fokus på kompetanseutveksling.
- Psykologspesialist Judith Van Der Weele har holdt foredrag for staben om kultursensitiv traumebehandling.
- Staben har jevnlig mottatt veiledning fra traumeterapeut Gudrun Nordmo.
- En ansatt har tatt videreutdanning i kunst- og uttrykksterapi.

4.3 Aktuell tematikk

Belegg

Lauras hus har hatt lengre perioder uten fullt belegg i 2021. Dette skyldes beredskap og pandemi, og ikke at behovet for tilbudet på Lauras hus har blitt mindre. For å sikre god nok oppfølging av beboerne, både i hverdagen og ved en eventuell smittesituasjon, har vi holdt en av de eksterne leilighetene ledige for å kunne flytte eventuelle korona-smittede beboere dit.

Oppholdsgrunnlag

Vi har i 2021 vært inne i en periode der mange beboere har ventet på avklaring i sin asylsak eller på svar på ankesak. Usikkerhet og uro knyttet til sitt opphold har preget mange av beboerne og deres samlede fungering.

Nasjonaliteter

Vi ser nå en betydelig større variasjon i nasjonaliteter blant beboerne på Lauras hus enn før, hvor majoriteten var kvinner fra Nigeria. Dette er som forventet, da det er få nigerianske kvinner i prostitusjon i Norge i dag. Større variasjon i nasjonaliteter har og medført økt behov for bruk av tolk på Lauras hus, da flere beboere ikke behersker engelsk i særlig grad. Å ikke kunne kommunisere godt uten tolk skaper også nye utfordringer i blant annet oppfølgingsarbeidet.

Utnyttelsesgrunnlag

Spredningen i nasjonaliteter har og delvis sammenheng med at kvinnene som kommer til Lauras hus nå, har større variasjon i bakgrunn enn før. Nytt i 2021 er for eksempel at flere beboere har blitt utnyttet i sammenheng med å ha en seksuell legning som ansees som ulovlig i hjemlandet sitt. Vi har også beboere nå som er utnyttet i forbindelse med arbeid og organhandel, selv om prostitusjon fortsatt er den dominerende utnyttelsesformen.

Sikkerhet

Vi har i 2021 opplevd at sikkerhetsbildet er noe i endring, med enkelttilfeller der bakmenn eller utnytttere har oppsøkt beboere. Samarbeidet med politiet er godt i den forbindelse, men situasjonen medfører likevel en ny kompleksitet i driften av Lauras hus og en noe skjerpet sikkerhetsrisiko. Til tross for dette vurderes sikkerheten til beboerne som svært god, og relevante og lite inngripende tiltak for beboerne er iverksatt. Å balansere sikkerhetstiltak opp mot beboernes muligheter til å ha besøk, etablere nettverk og ha normale relasjoner, er en viktig balansegang. Mange blir boende på Lauras hus over lengre tid, og isolering og ensomhet vil ha en negativ effekt på deres psykiske helse.

Helse

Helse har vært særlig sentralt i oppfølgingsarbeidet i 2021. Internt på Lauras hus har psykoedukasjon gjennomgående vært i fokus, både inn mot traumesymptomer og øvrig psykisk helse. I tillegg har mye ressurser har gått med til å sikre at beboerne får den eksterne helsehjelpen de har behov for.

Kanskje i enda større grad enn før, har beboerne på Lauras hus nå komplekse helseutfordringer. Utfordringene knytter seg til både psykisk og somatisk helse, og nytt den siste tiden er også en markant økning i dårlig tannhelse. Samtidig gjør skiftende oppholdsgrunnlag at det å få tilgang på tilstrekkelig helsehjelp i det offentlige, gjennomgående er en utfordring. Utfordringen forsterkes av at kunnskapsnivået om ofre for menneskehandel og deres livssituasjon er lav i det offentlige hjelpeapparatet.

Gjennom arbeidet vårt erfarer Lauras hus fortsatt et stort behov for raskere og økt helhetlig helsehjelp til antatte ofre for menneskehandel, og en mer effektiv håndtering av målgruppas sammensatte behov og livssituasjon. Vi ser at de av våre beboere som har fått profesjonell helsehjelp tidlig, ofte er de som raskest kommer seg ut i jobb og etablerer seg på nytt i samfunnet. Det er i tillegg viktig å ha med seg at for beboere som ikke får innvilget opphold i Norge, gir likevel det å ha hatt tilgang på helsehjelp et bedre utgangspunkt for å håndtere en vanskelig situasjon i et nytt land.

Aktiviteter

Flere av de eksterne tilbudene til beboerne, som behandling i helsevesenet, skoletilbud og trening, har i perioder blitt redusert eller utsatt som følge av pandemien. Det har også vært et år hvor beboerne i mindre grad enn normalt har kunnet sosialisere med andre, og enkelte gruppeaktiviteter på huset har måttet justeres eller settes på hold. Til sammen har dette bidratt til en forverring i beboernes psykiske fungering. Staben har derfor hatt enda større fokus på 1-1 oppfølging av beboerne enn vanlig.

Vi har også registrert en økning i beboernes behov for å fysisk følges til ulike avtaler. Dette sees i sammenheng med et generelt stort hjelpebehov blant beboerne, og utfordringer knyttet til språk og kommunikasjon. Samlet sett har 2021 derfor vært et år med høy belastning på bemanningen på Lauras hus. Likevel har en omstillingsdyktig stab bidratt til at kvaliteten på tilbudet til beboerne har vært god til tross for pandemien. Vi lyktes også i år med å gjennomføre et nytt gruppetilbud til beboerne, hvor vi har brukt kunst- og uttrykksterapi som en ny måte å jobbe traumestabiliserende på. Gruppen har fått gode resultat og tilbakemeldinger fra deltakerne.

Vaksinering

Det har vært generelt stor grad av skepsis mot vaksinering i beboergruppen, og staben har jobbet metodisk med informasjons- og oppfølgingsarbeid om vaksiner og om covid-19 i den forbindelse. Flere av beboerne valgte etter hvert å la seg vaksinere i løpet av året.

Digitale ferdigheter og tilganger

Lav tilgang på og mestring i bruk av digitale plattformer og verktøy, gjør det vanskelig for beboerne å være selvstendige og manøvrere seg i det norske samfunnet. Dette kan være alt fra bruk av epost, til å hvordan bruke min-id eller ha kontakt med andre instanser digitalt. Mange bor i Norge uten tilgang på bankkonto på grunn av manglende id-papirer, med alt det medfører av ekstra utfordringer i hverdagen. For å lette tilværelsen for beboerne noe på akkurat dette feltet, har Lauras hus i 2021 fått på plass en type kronekort som alternativ til deler av kontanthåndteringen for beboerne.

I driften av Lauras hus har vi i tillegg i 2021 startet arbeidet for å digitalisere driften vår ytterligere, med tanke på dokumentering, arbeidsflyt og journalføring. Implementering her skjer i 2022.

Nettverk og kompetanse

Lauras hus har gjennom 12 års drift opparbeidet seg høy kompetanse på menneskehandelfeltet. Med lav grunnbemanning, særlig i pandemitid, ser vi likevel at det er utfordrende å finne tid til å jobbe med kompetanseutveksling, påvirkningsarbeid og styrking av samarbeid i det omfanget vi ser det kunne vært behov for inn mot å styrke målgruppas tilbud, situasjon og posisjon. Likevel har vi i 2021 holdt innlegg, deltatt på seminarer og hatt fokus på faglig utveksling både nasjonalt og internasjonalt så langt det har latt seg gjøre – med gode resultat.

Kirkens Bymisjon har i løpet av året etablert et nasjonalt faglig nettverk på menneskehandelfeltet, bestående av ulike virksomheter som kommer i kontakt med personer utsatt for menneskehandel eller utnyttelse, eller som er i risikozonen for dette. Nettverket vil i tillegg til prostitusjon inkludere andre former og arenaer for utnyttelse, særlig inn mot arbeid. Vi tror dette vil kunne bidra til å styrke lokalt og nasjonalt arbeid innen identifisering og oppfølging i årene framover, og styrke Lauras hus og Kirkens Bymisjon sine ressurser til å utgjøre en sterk og kunnskapsbasert stemme på menneskehandelfeltet.

Notehenvisninger

1. Nadheim fikk i 2021 også midler fra Stiftelsen Dam til et tverrfaglig prosjekt i samarbeid med arbeidsinkluderingsbedriften Unikum. Midlene går til å lønne Unikums ressurser, og holdes utenom Nadheim regnskap.
2. Vi må av ressurshensyn begrense hvilke arenaer vi jobber oppsøkende på. Blant annet er vi i liten grad til stede i rusmiljøet i Oslo, eller på ulike gråsonearenaer som f.eks. sosiale medier.
3. Vårt primære fokus har vært på kvinner og transpersoner, da særlig Pro Sentret har god kontakt med menn som annonserer. Statistikken over nasjonaliteter i det oppsøkende arbeidet og hvem vi kontakter, speiler også språkkompetansen i staben.
4. Unikum er eid av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo (73 %) og Oslo kommune (27 %), og jobber til vanlig på oppdrag fra Nav. Samarbeidet med Nadheim faller utenfor Unikums ordinære rammestyrte tiltak, og tar blant annet i bruk et litt bredere sett med virkemidler.
5. Fremdriften i kartleggingen ble utsatt flere ganger på grunn av pandemien.
6. ROSA opererer den nasjonale hjelpetelefonen mot menneskehandel og koordinerer sikre botilbud, beskyttelse og bistand for menneskehandelsutsatte over 18 år av alle kjønn. ROSA er del av regjeringens handlingsplaner mot menneskehandel. Nav Grünerløkka ved Human Trafficking Support Oslo har et byomfattende ansvar for voksne antatte ofre for menneskehandel i Oslo kommune, og følger opp personer som har søkt eller fått innvilget refleksjonsperiode, og deres medfølgende barn.
7. Refleksjonsperiode er i utlendingsforvaltningen en midlertidig oppholdstillatelse som kan innvilges til personer antatt utsatt for menneskehandel.

Rom for alle